

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 518/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti N., s. r. o., V, zastúpenej A, s. r. o., B, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. M. Š., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Nc 1/2011 z 27. septembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti N., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti N., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1

a 2, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Nc 1/2011 z 27. septembra 2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 21. septembra 2011 uplatnila námietku zaujatosti voči predsedovi dovolacieho senátu „6 C“ najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje vo veci podaného mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) vedenej pod sp. zn. 6 M Cdo 11/2010. O dôvode uplatnenia námietky zaujatosti sa sťažovateľka dozvedela 13. septembra 2011 pri nahliadnutí do súdneho spisu, z ktorého vyplynulo, že súdny spis sa po dobu viac ako dvoch mesiacov nachádzal na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), a to bez toho, aby pri jeho zapožičaní bolo zistené splnenie zákonných podmienok na jeho zapožičanie.

Najvyšší súd uznesením z 27. septembra 2011 sp. zn. 5 Nc 1/2011 rozhodol, že predseda senátu „6 C“ nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Sťažovateľka tiež uvádza, že aj keď predseda dovolacieho senátu na základe prvej výzvy ministerstva mu spis ešte odmietol zaslať, na opätovnú žiadosť zo 6. júna 2011 však súdny spis zapožičal, hoci ministerstvo svoju žiadosť bližšie neodôvodnilo a poukázalo len všeobecne na ustanovenie § 72 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) z dôvodu vybavenia podnetu podaného Ministerstvom financií Slovenskej republiky, pričom k žiadosti nebol pripojený ani tento podnet.

Najvyšší súd v uznesení k tomu uviedol len to, že *«„Zo žiadneho ustanovenia žiadneho právneho predpisu však nevyplýva právo ani povinnosť súdu, resp. sudcu kontrolovať, či postup ministerstva spravodlivosti je v súlade s citovaným ustanovením.“ Opak je však pravdou. Túto povinnosť v sebe implicitne zahŕňa samotné ustanovenie, ktoré umožňuje ministerstvu nahliadať do spisu len z určitých, presne vymedzených dôvodov, a*

nie svojvoľne. Okrem toho, Občiansky súdny poriadok v ust. § 44 ods. 2 predpokladá, že súd pri zapožičaní spisu bude skúmať, či pre zapožičanie existujú vážne dôvody a či oprávnené záujmy účastníkov tým nemôžu byť dotknuté.».

Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že „Predseda dovolacieho senátu zrejme podľahol autoritatívnemu tlaku zo strany príslušného odboru MS SR, keď mu zapožičal súdny spis bez toho, aby malo MS SR jednak na to zákonné oprávnenie, čím došlo k zásahu ústredným orgánom štátnej správy do nezávislosti a autonómie dovolacieho súdneho konania a jednak spis zapožičal bez toho, aby vôbec preskúmal, či pre zapožičanie existujú vážne dôvody a či oprávnené záujmy účastníkov tým nemôžu byť dotknuté...

Po nahliadnutí do spisu zároveň sťažovateľka nadobudla presvedčenie, že zo strany príslušného odboru ministerstva došlo k účelovému konaniu sledujúcemu jediný cieľ, a to oddialiť rozhodnutie dovolacieho súdu za účelom získania času na získanie trestnoprávných rozhodnutí, ktoré by mali preukázať trestnoprávnu zodpovednosť bývalého konateľa obchodnej spoločnosti N. s. r. o...

O užšej súčinnosti týchto štátnych orgánov svedčí skutočnosť, že Ministerstvo financií SR listom pod č. 88139/2006 predložilo Najvyššiemu súdu SR uznesenie Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii ..., ČVS:PPZ-48/BPK-S-2011 zo dňa 3. 6. 2011, ktorým bolo vznesené obvinenie proti Ing. S. S. pre pokus trestného činu porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru spolupáchatelstvom podľa § 8 ods. 1, § 9 ods. 2, § 148c ods. 1 alinea druhá, ods. 3 písm. a) Tr. zák. Citované uznesenie bolo predložené Ministerstvom financií SR Najvyššiemu súdu SR v čase, keď už bolo vydané uznesenie Krajského prokurátora v B., č. k. 2 Kv 67/2009-102 zo dňa 8. 8. 2011, ktorým prokurátor krajskej prokuratúry uznesenie o vznesení obvinenia Ing. S. S. zrušil.

Teda Ministerstvo financií SR úmyselne zamlčalo túto dôležitú skutočnosť pred Najvyšším súdom SR v úmysle zaviesť dovolací súd a ovplyvniť jeho rozhodnutie vo svoj prospech.

Súčasne s týmto listom Ministerstvo financií SR predložilo Najvyššiemu súdu SR uznesenie Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii..., ČVS: PPZ-54/BPK-S-2011 zo dňa 14. 6. 2011, ktorým bolo rozhodnuté o pokračovaní v trestnom stíhaní vo veci

trestného činu falšovania a pozmeňovania kontrolných technických opatrení na označenie tovaru podľa § 145 a ods. 1, 3 písm. a) Tr. zák., avšak pred súdom opätovne úmyselne zamlčal zásadnú skutočnosť, že v danej veci už bolo právoplatným uznesením Okresného prokurátora v D. č. k. Pv 892/04-114 zo dňa 4. 12. 2007 zastavené trestné stíhanie proti Ing. S. S., pretože je nepochybné, že skutok nespáchal.

Z týchto dôvodov má žalobca za to, že informácie získané MS SR zo spisu budú poskytnuté týmto hore uvedeným štátnym orgánom a súkromným osobám, ktoré nie sú účastníkmi konania a ich možnému zneužitiu.“

Na základe uvedených skutkových okolností citujúc aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka zastáva názor, že najvyšší súd nevyhlúčením predsedu dovolacieho senátu porušil jej označené základné práva podľa ústavy a dohovoru.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 2 ods. 3, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 Ústavy SR uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2011, sp. zn. 5 Nc 1/2011 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2011, sp. zn. 5 Nc 1/2011 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľke priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Najvyšší súd... povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej

zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa odseku 2 tohto ustanovenia Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

V zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovil zákon.

Podľa čl. 2 ods. 3 ústavy každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa čl. 154c ods. 1 ústavy medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že najvyšší súd porušil jej označené základné práva v súvislosti s konaním o námietke zaujatosti predsedu dovolacieho senátu tým, že ho nevytlúčil z rozhodovania vecí o mimoriadnom dovolaní, aj keď predseda konal nezákonne, pretože zaslal spis ministerstvu *„čím došlo k zásahu ústredným orgánom štátnej správy do nezávislosti a autonómie dovolacieho súdneho konania a jednak spis zapožičal bez toho, aby vôbec preskúmal, či pre zapožičanie existujú vážne dôvody a či oprávnené záujmy účastníkov tým nemôžu byť dotknuté“*.

Ústavný súd zistil, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Nc 1/2011 z 27. septembra 2011 rozhodol o nevytlúčení predsedu senátu najvyššieho súdu z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. 6 M Cdo 11/2010, v ktorej sa rozhoduje o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora (v právnej veci sťažovateľky proti odporcovi Slovenskej republiky - Ministerstvu financií Slovenskej republiky o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom v sume 29 282 944,96 € s príslušenstvom).

Predseda senátu k uplatnenej námietke zaujatosti uviedol, že vo veci sa necíti byť zaujatý a nemá žiaden pomer k veci ani k účastníkom (resp. k ich zástupcom) a v tejto súvislosti poukázal na § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorého dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach, a k tomu poznamenal, že ustanovenie § 72 ods. 2 zákona o súdoch zakladajúce oprávnenie ministerstva spravodlivosti vyžiadať si súdny spis na účel plnenia úloh podľa odseku 1 písm. b) až e) tohto ustanovenia má rovnakú právnu silu ako ustanovenie § 44 OSP. Zo žiadneho ustanovenia žiadneho právneho predpisu pritom nevyplýva právo ani povinnosť súdu, resp. sudcu kontrolovať, či postup ministerstva je v súlade s § 72 uvedeného zákona. Za dodržanie tohto postupu zodpovedá samotné ministerstvo.

Ústavný súd v tejto veci najprv považoval za potrebné zdôrazniť, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k danému rozhodnutiu, ani skúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi, by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (I. ÚS 13/00, IV. ÚS 287/04). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, alebo z ústavného hľadiska inak neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. III. ÚS 180/02, IV. ÚS 1/02).

Po preskúmaní rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že nezistil taký výklad ustanovení § 14 až § 16 OSP upravujúcich postup pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľky na vylúčenie predsedu senátu najvyššieho súdu, ktorý by zakladal prípadné zrušenie citovaného uznesenia najvyššieho súdu. Najvyšší súd totiž veľmi podrobne na

strane 3 až 7 odôvodnil svoje rozhodnutie o nevyhlásení predsedu dovolacieho senátu najvyššieho súdu (vychádzal aj z judikatúry ESLP) a ústavný súd po jeho preskúmaní nemá žiadny relevantný dôvod do tohto rozhodnutia zasahovať, pretože uznesenie je legitímne, zrozumiteľné a aj vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnené a námietky sťažovateľky (jej domnienky v sťažnosti) sa javia v tomto smere ako neopodstatnené.

Najvyšší súd pritom vychádzal aj z vyhlásenia predsedu senátu, že sa vo veci necíti byť zaujatý, a v danej veci sťažovateľka tiež dostala jasnú odpoveď na svoju námietku, že zapožičanie súdneho spisu v právoplatne skončenej veci príslušnému organizačnému odboru ministerstva nie je sama osebe takou skutočnosťou, ktorá by bola spôsobilá privodiť pochybnosti o jeho nezaujatosti a vytvoriť tak dôvod na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v danej veci, keď najvyšší súd uviedol, že *„Za taký vzťah sudcu k veci, ktorý by zakladal dôvod na jeho vylúčenie podľa § 14 ods. 1 O. s. p. nemožno považovať skutočnosť, že menovaný predseda senátu na opätovnú žiadosť o zapožičanie súdneho spisu vedeného na Najvyššom súde... pod sp. zn. 6 MCdo 11/2010, odôvodnenú ustanovením § 72 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z..., predložil spis Ministerstvu spravodlivosti... za účelom vybavenia podnetu“*.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 56/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 371/2011).

K tomu ústavný súd poznamenáva, že obsahom práva na prerokovanie veci neutranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť, ale

obsahom základného práva je povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho pojednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. II. ÚS 121/03, I. ÚS 371/2011), čo bolo v tomto prípade zo strany najvyššieho súdu realizované. Ústavný súd preto konštatuje, že nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi rozhodnutím najvyššieho súdu o nevyhlúčení predsedu senátu a obsahom uvedených práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namieta, a podľa názoru ústavného súdu nie je namietané uznesenie najvyššieho súdu v žiadnom prípade arbitrárne a bez opory v platnej legislatíve, z ústavného hľadiska je teda akceptovateľné a udržateľné.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011